

RURALNA ARHITEKTURA U MAKEDONIJI

Crteži Petra Namičeva

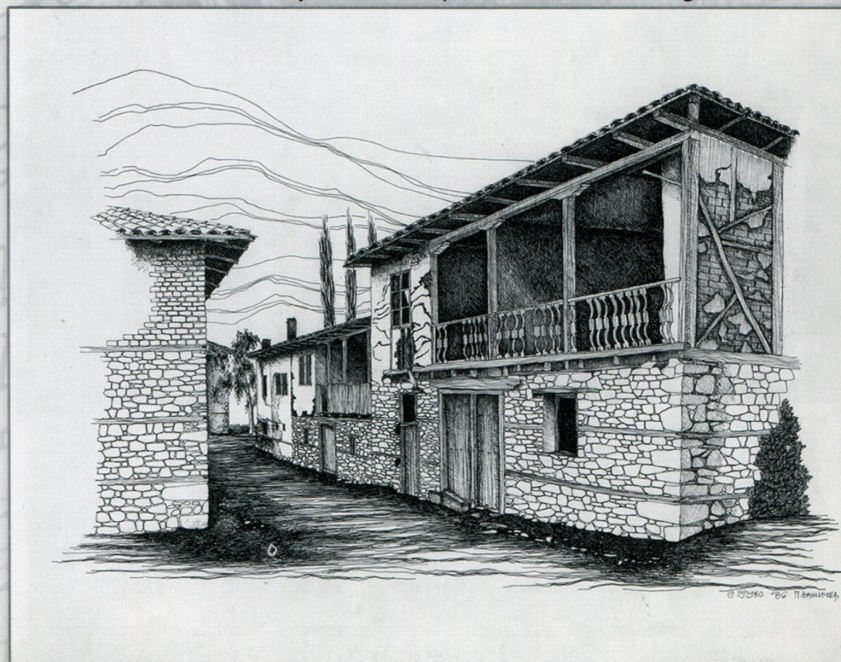

Ruralna arhitektura u Makedoniji najveći razvoj dosegla je u 19 stoljeću. Sa autentičnim lokalnim arhitektonskim karakteristikama ona je dio kulture graditeljskog naslijeđa Balkana. U 17 stoljeću u seoskim naseljima najčešće zbivenog tipa, formiran je određeni oblik nastanbi pod utjecajem orijentalne arhitekture i lokalnih graditeljskih uvjeta. Glede katnosti, postojali su tipovi prizemnih kuća, kuća sa prizemljem i katom ili sa više katova. Pod utjecajem prirodnih, društveno-ekonomskih uvjeta i tradicije, nastamba je evoluirala od košare koja je bila izgrađena od drvenih kolaca pokrivena slamom, preko soenica izgrađenih na kolcima u močvarnim mjestima ili pored jezera, do kolibe - kakva je zabilježena kod slavenskih doseljenika na Balkanu. Jednodijelna koliba u planinskim krajevima građena je od kamena (u kumanovskom, krivopalanačkom, kratovskom, štipskom, kičevskom, debarskom), a u ravnicama od pleta od pruća premazanog blatom (u skopskom, veleškom, devđeliskom, strumičkom, resenskom).

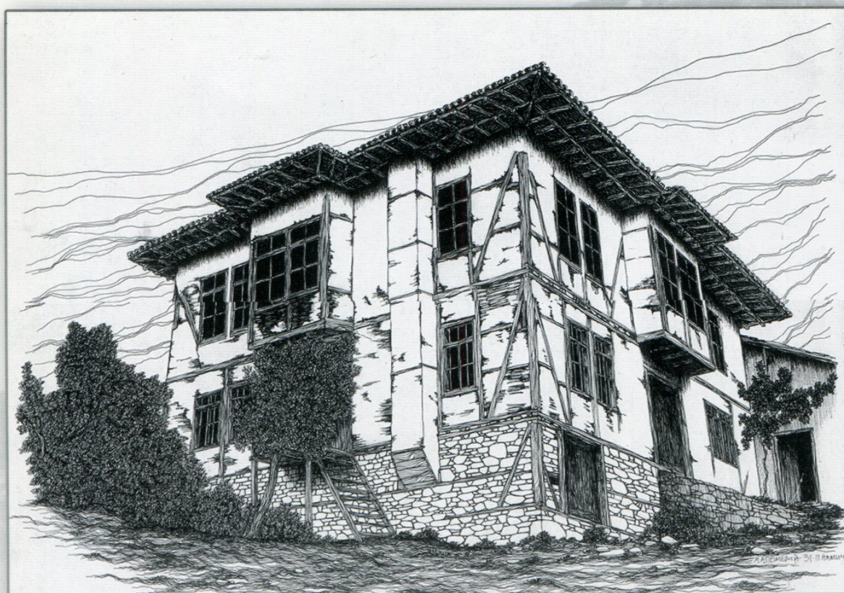
Povećanjem potreba obitelji povećavao se i broj prostorija, soba i kuća u prizemlju. (Ovče Polje, Poreče, Prespa) a kasnije na katu je soba i čardak. Najrasprostraniji je bio tip kuća čardaklija u kojima čardak na katu povezuje sve prostorije u jednu cjelinu (Skopska Crna Gora, kumanovski, tetovski, strumički, berovski kraj). Čardak dominira kod makedonske seoske kuće, zatvoren ili najčešće otvoren u ovisnosti od klimatskih uvjeta. Čardaci su imali minsofu ili ugrađenu ostavu, koja se gledala iz vana.

U zapadnoj Makedoniji najčešće su građene kuće - tvrđave zatvorenog tipa u kamenu, pokrivene kamenim pločama (Reka, struško). To su najveće kuće po dimenziji, sa bogatim estetskim fasadnim detaljima. U planinskim predjelima građene su od debelih kamenih zidova sa malim prozorima u masivnom konstruktivnom sustavu. Kuća-tvrđava predstavlja tip gradnje koja ima najznačajnije

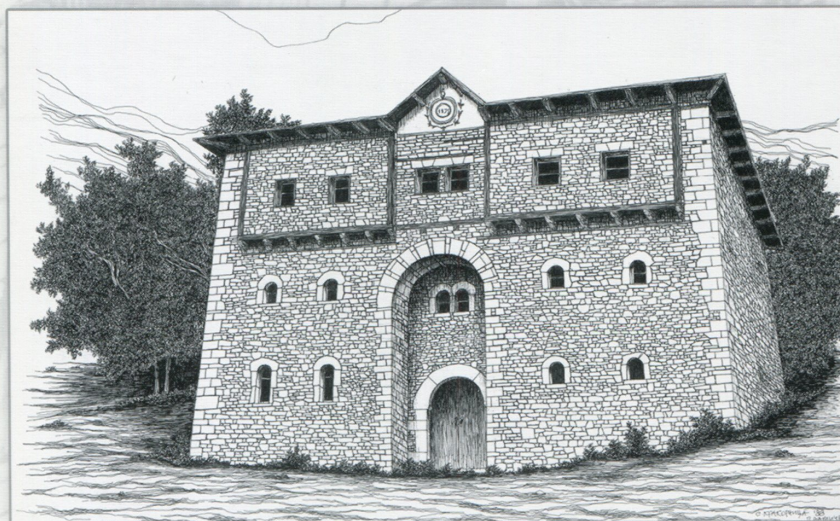
Kuća čardaklija, Gluvo, Skopska Crna Gora, 1986. g.

Kuća na tri razine, Maleševija, 1991. g.

Kuća tvrđava, Krakornica, Gorna Reka, gostivarsko 1988. g.

Kuća sa uglom, Robovo, Maleševo, berovsko, 1991. g.

Izdavač: **MUZEJ MAKEDONIJE**
Ćurčiska bb, Skopje

Za izdavača: Bojan Ivanov
Autor izložbe: Petar Namičev
Prevod: Marija Damjanovska
Dizajn: Gordana Georgievska
Tisak: DataPons
Naklada: 500 primjeraka

ETNOGRAFSKI MUZEJ
Trg Mažuranića 14, Zagreb

Radno vreme 10 - 18
Ponedjeljak: zatvoreno
Utorak, srijeda, četvrtak: 10 - 18
Petak, subota, nedjelja: 10 - 13
Tel. 385 (0)1 482 220
Fax. 385 (0)1 4826 221
E-mail : EMZ@etnografski-muzej.hr

Zagreb, 29/6 - 29/8 2004

Izložba je ostvarena sretstvima
Ministarstva kulture
Republike Makedonije

